



OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 20.10.22 i Oslo tingrett,
Saksnr.: 19-076844TVI-TOSL/04
Dommer: Tingrettsdommer Helen Engebrigtsen
Saken gjelder: Påstand om ærekrenkelser på Twitter

Magnus Granath

Advokat Ørjan Salvesen Haukaas

Rettslig medhjelper:
Advokat Marie Bjørk Myklebust

mot

Craig Wright

Advokat Halvor Manshaus

Rettslige medhjelpere:
Advokat Halvard Helle og
advokatfullmektig Sandra Ulleland

DOM

Saken gjelder spørsmål om konkrete uttalelser på Twitter er ærekrenkende eller krenker privatlivets fred, og om uttalelsene eventuelt gir grunnlag for oppreisning. Saken er reist som et negativt fastsettelsessøksmål, hvor saksøkeren Magnus Granath ønsker å få fastslått at hans ytringer om Craig Wright ikke er rettsstridige.

Framstilling av saken

Under aliaset Hodlonaut har saksøker, Magnus Granath, kommet med flere utsagn på Twitter knyttet til at saksøkte Craig Wright ikke er Satoshi Nakamoto. Satoshi Nakamoto er pseudonymet på den (eller de) som utviklet bitcoin.

Craig Wright er fra Australia, men er bosatt i London. Han har flere formelle utdannelser, og bred arbeidserfaring innen IT. Han er en av grunnleggerne av selskapet nChain, som står bak den digitale valutaen Bitcoin Satoshi Vision (BSV). Wright hevder at han fant opp bitcoin, og at han er mannen bak pseudonymet Satoshi Nakamoto.

Magnus Granath var tidligere barneskolelærer, men er nå fulltidsengasjert i bitcoinrelatert virksomhet. Inntil denne saken har det ikke vært kjent at det er Granath som står bak twitterkontoen Hodlonaut. Granath er i dag redaktør for tidsskriftet Citadel21, som skriver om bitcoin og bitcoinkultur.

Saken gjelder følgende ytringer fra Hodlonaut på Twitter:

13. mars 2019

Blows my mind that scam sites like Coingeekdotcom and Bitcoindotcom are still able to peddle blatant lies and fool noobs out of their money. A lot of damage Is still being done. I have nothing but contempt for trash like Roger, Faketoshi, PedoCalvin and all their enabling scum.

16 mars 2019

Craig Wright is a very sad and pathetic scammer. Clearly mentally ill. Everything about him induces deep cringe. I suffer from obviousness fatigue after still having to read posts arguing why he isn't Satoshi.

17. mars 2019

As a tribute to Craig Wright being a fraud, I'm going to make next week 'Craig wright is a fraud week', and tag all my tweets with #CraighWright IsAFraud Feel free to join the celebration.

This space is so fascinating. It has people of the absolute highest calibre intellectually and ethically. It also has individuals representing the scummiest sides of humanity, supported by people with vegetable-like brain power. History being written every day.

The forensics to CSW's first attempt to fraudulently 'prove' he is Satoshi. Enabled by @gavinadresen. Never forget. #CraigWrightIsAFraud

(en re-tweet av Rob Grahams twitterpost: *Craig Wright is a fraud. I wrote a blogpost proving his fraud: blog.erratasec.com/2016/05/satoshi ... I mention this because he's trending in my timeline right now because he threaten ...*)

#CraigWrightIsAFraud The chain goes strong

The fact that Twitter agrees #CraigWrightIsAFraud must surely be causing a serious meltdown as we speak. Long on popcorn for the next couple of days.

18. mars 2019

Happy #CraigWrightIsAFraud week everyone!

#CraigWrightIsAFraud week gets off to a flying start with the fraud himself disappearing from twitter on day 1. Double taco rations tonight!

Meldingene ble slettet 9. april 2019, etter at Granath mottok varselbrev fra Wrights engelske advokater. Advokatene krevde at Granath anerkjente Craig Wright som Satoshi Nakamoto, alternativt var brevet et varsel om søksmål.

Bakgrunn

Bitcoin er en digital valuta. Systemet er desentralisert, driftes av brukerne selv, og har ikke noen sentralbank eller sentral administrator. Systemet er basert på et åpent blokkjede-prinsipp, hvor alle transaksjoner ligger digitalt tilgjengelige i blokkjeden. Verdi-overføringer i nettverket bygger på kryptografisk signering og verifikasjon. Transaksjoner signeres med et kryptografisk nøkkelsett med en privat nøkkel og en korresponderende offentlig nøkkel. Den private nøkkelen holdes hemmelig, den offentlige nøkkelen er nettopp offentlig, og medfører at signaturer kan verifiseres i blokkjeden. De kryptografiske nøklene kan også brukes til å signere/verifisere andre ting enn bitcointransaksjoner.

Bitcoin ble lansert av Satoshi Nakamoto i 2009. 3. januar 2009 publiserte han første blokk i bitcoinblokkjeden, den såkalte genesis-blokken. 9. mars 2009 ble bitcoinblokkjeden satt i drift, og 12. januar 2009 ble den første transaksjonen gjort mellom Satoshi Nakamoto og Hal Finney. 24. mars 2009 publiserte Nakamoto et White Paper (en kort avhandling/notat) som forklarer prinsippene bak bitcoin. Før publiseringen sendte han et utkast til White Paper til personer på en mailingliste. Satoshi Nakamoto forsvant fra offentligheten i 2010. Hvem som står bak pseudonymet Satoshi Nakamoto har lenge vært ukjent og et spørsmål mange har engasjert seg i. Flere personer har blitt utpekt til å være Nakamoto, men har benektet det, og noen har selv stått frem og hevdet at de er Nakamoto. En av disse er saksøkte, australieren Craig Wright.

8. desember 2015 publiserte magasinene Wired og Gizmodo hver for seg artikler som utpekte Craig Wright som personen bak pseudonymet Satoshi Nakamoto. Artiklene var basert på informasjon som magasinene hadde fått tilsendt fra en anonym kilde. Noen dager senere trakk begge magasinene påstanden tilbake, og konkluderte med at Wright

sannsynligvis *ikke* var Satoshi Nakamoto. I april/mai 2016 inviterte Wright utvalgte personer og medier til en privat bevisføringssesjon, der hensikten var å bevise overfor disse personene at han var Satoshi Nakamoto. Det ble gjennomført signeringssesjoner med Jon Matonis (grunnleggeren av Bitcoin Foundation og en sentral figur i bitcoinmiljøet) og Gavin Andresen (som hadde mailet med Nakamoto og bistått med å løse problemer med bitcoinkoden). Det ble gjennomført signering, hvor Wright tilsynelatende signerte med nøkler knyttet til de tidlige bitcoin-blokkene som man vet tilhørte Satoshi Nakamoto. Disse signeringssesjonene er senere kritisert fordi allmennheten ikke har kunnet verifisere hva Matonis og Andresen faktisk fikk se. Det ble deretter gjennomført signeringssesjoner med BBC og GQ Magazine, som også skulle vise at Wright hadde tilgang til Nakamotos kryptografiske nøkler. Hva som der foregikk er også omtalt i Wrights egen bloggpost 2. mai 2016, omtalt som Sartre-posten. Det er på det rene at Wright ikke gjennomførte en signering med nøkler tilhørende Nakamoto, men det er uenighet om hva som var formålet med sesjonene.

Bitcoin er bygget på prinsippet «don't trust – verify», og kjernen i systemet er åpenhet og verifiserbarhet i alle transaksjoner. En rekke personer i bitcoinmiljøet er derfor skeptiske til at Wright ikke signerer med nøkler som tilhørte Satoshi Nakamoto, eller på annen måte dokumenterer at han har eller har hatt kontroll over disse nøklene. Dette har Wright ikke vært villig til, og han hevder også at han nå ikke har mulighet til det. Han har gitt flere forklaringer på grunnen til dette, som retten ikke går nærmere inn på.

Bitcoin bygger som nevnt på et prinsipp om at blokkjeden inneholder alle transaksjonene, og det har derfor etter hvert blitt svært data- og energikrevende å håndtere bitcoin-transaksjoner. I 2017 oppsto det en uenighet i bitcoinmiljøet knyttet til problemer med behandlingskapasitet. Uenigheten – også omtalt som en borgerkrig – omhandlet særlig blokkstørrelser. Større blokker vil ha plass til flere transaksjoner, men større blokker vil til gjengjeld gjøre det vanskeligere å være et desentralisert system, fordi større blokker krever stor datakapasitet og derfor ikke kan kjøres på alminnelige maskiner. Som en konsekvens av denne uenigheten ble det i august 2017 gjort en endring i bitcoinprotokollen, slik at det oppsto en forgrening (fork) av den opprinnelige bitcoinblokkjeden. Blokkjeden ble splittet i BitcoinCore (BTC) (opprinnelig bitcoin) og BitcoinCash (BCH). Wright var en av etablererne av BitcoinCash. Tilhengere av henholdsvis BitcoinCore og BitcoinCash representerer frontene i den omtalte borgerkrigen, og er svært uenige med hverandre. BitcoinCash ble i november 2018 igjen splittet i to – BitcoinCash (BCH) og Bitcoin Satoshi Vision (BSV). Wright er medstifter av og ansatt i konsernet nCrypt, som står bak Bitcoin Satoshi Vision (BSV). BSV markedsfører seg blant annet som «den originale bitcoin». For BitcoinCore (BTC) er det lansert en protokoll/node (kalt 'lightning') på toppen av bitcoinkoden, som skal gjøre det lettere og raskere å behandle flere transaksjoner samtidig.

Retten legger for ordens skyld til at prisen/kursen for de ulike typer bitcoin er svært ulik: 1 BTC koster pr i dag ca \$20 000, mens 1 BSV koster ca \$50. Selv om bitcoin opprinnelig var, og fortsatt er, ment som et digitalt betalingsmiddel, så har i hvert fall BTC i praksis blitt et investeringsobjekt. Kursen mot dollar har fluktuert veldig, og har vært oppe i over \$61 000. Kursen for BSV har også fluktuert, med et høydepunkt på ca \$400.

Granath er forkjemper for BTC, og han mener at BTC er den originale bitcoin, og at andre typer bitcoin, BCH og BSV, forvirrer nybegynnere til å investere i disse, i den tro at de kjøper «ekte» bitcoin. I tilknytning til uenigheten om blokkstørrelse, som resulterte i at bitcoin er blitt splittet i tre (BTC, BCH og BSV), startet Hodlonaut i januar 2019 eksperimentet Lightning Torch for å vise at BTC med lightening-noden på toppen var godt egnet for mange og samtidige transaksjoner. Lightning Torch er en form for stafett, hvor en bitcoinbruger sender en liten sum i bitcoin til en annen bruker han stoler på, som legger til en tilsvarende liten sum og sender stafettpinnen videre. Eksperimentet var vellykket og fikk stor oppmerksomhet i bitcoinmiljøet. Granaths twitterkonto Hodlonaut fikk økt oppmerksomhet som følge av dette, og hadde på det meste ca 8 000 følgere.

Splitten av bitcoin og uenighetene mellom de to (evt tre) leirene i bitcoinmiljøet danner bakgrunnen for de twittermeldingene som denne saken handler om. Det er steile fronter mellom de ulike leirene.

Saken for tingretten

Etter varselbrevene fra Wrights advokater, som truet med søksmål i London, gikk Granath til negativt fastsettelsessøksmål for Oslo tingrett 19. mai 2019. Innledningsvis var det blant annet tvist om verneting. Borgarting lagmannsrett kom i kjennelse av 8. juni 2020 (LB-2020-22204) til at saken skulle fremmes i Norge. Kjennelsen ble anket til Høyesterett, som forkastet anken 30. september 2020 (HR-2020-1872-U). Parallelt med dette anla Wright søksmål mot Granath i England. Wrights søksmål i England ble innledningsvis avvist som litispending som følge av den norske saken, men ble senere tillatt fremmet av overordnet domstol. Ved den norske hovedforhandlingens avslutning var saken mellom Wright og Granath i England ikke berammet.

Hovedforhandling i den norske saken var opprinnelig berammet til januar 2022, men ble utsatt som følge av at det ble innsendt store mengder dokumentasjon noen dager før saksforberedelsens avslutning. Hovedforhandling ble gjennomført over syv rettsdager i perioden 12. til 21. september 2022, slik det fremgår av rettsboken. 18 vitner og sakkyndige ble hørt. Dommen er ikke avsagt innen fristen i tvisteloven § 19-4, 5. ledd, hvilket dels skyldes sakens omfang, dels feriefravær og dels øvrige arbeidsoppgaver.

Magnus Granaths påstandsgrunnlag

Utgangspunktet er at enhver har ytringsfrihet, jf. Grunnloven § 100 og EMK art 10. Oppreisning på grunn av ærekrenkelser eller krenkelser av privatlivets fred er en begrensning i ytringsfriheten.

De aktuelle påstandene er ikke ærekrenkende, og de krenker ikke privatlivets fred. Selv om enkelte av ytringene i utgangspunktet kan være egnet til å svekke Wrights omdømme, er ytringene berettiget etter en avveining av de hensyn som begrunner ytringsfrihet. Ytringene bygget på et sterkt faktisk grunnlag, ytringene er ikke spesielt krenkende, Wright har hatt muligheten til å ta til motmæle på Twitter, det var gode grunner for å framsette ytringen, og Granath var i aktsom god tro. Der det foreligger et sterkt faktisk grunnlag for at ytringen er sann, vil ytringen som den klare hovedregel være rettmessig. I tilfeller hvor ytringen hviler på et for svakt faktisk grunnlag, vil de øvrige momentene kunne medføre at ytringen likevel er berettiget. Det ligger i kjernen av ytringsfriheten at man skal kunne ytre seg om det man mener er sant.

Craig Wright har svikaktig forsøkt å bevise at han er Satoshi Nakamoto, og det er det ytringene handler om. Det er ikke, verken på tidspunktet for ytringene eller senere, fremlagt troverdige bevis for at Craig Wright er Satoshi Nakamoto:

- Wright har ikke lyktes i å føre bevis for at han har eller har hatt tilgang på de krypteringsnøkklene som Satoshi Nakamoto hadde tilgang til.
- Wright har gjennomført private signeringssesjoner med Gavin Andresen og Jon Matonis. Det er en rekke røde flagg knyttet til disse signeringssesjonene, og de gir ikke grunnlag for å konkludere med at Wright faktisk signerte med nøkler tilknyttet Satoshi Nakamoto. Signeringssesjonene er særlig mistenkelige i lys av øvrige manipulasjoner i saken.
- Wright signerte overfor BBC, og sesjonen er senere publisert på Wrights blogg – omtalt som Sartre-posten. Signeringen er senere avslørt som falsk. Wrights forsøk på å bortforklare Sartreposten gir ingen mening og er ikke troverdig. Seansen viser egentlig at Wright ikke hadde tilgang til Nakamotos kryptografiske nøkler.
- Wright har forklart at han har ødelagt de kryptografiske nøklene og nøkkeldelene. Det er ingen gode grunner for å gjøre dette, og fremstår i stedet som en forklaring som er tilpasset at han aldri har hatt nøklene til Satoshi Nakamoto.
- Wright har i saken fremlagt en rekke dokumentbevis som angivelig skal dokumentere at han er Satoshi Nakamoto, herunder tidligere utkast og versjoner av det White Paper som Satoshi publiserte 24. mars 2009, tidligere utgaver av bitcoin-koden, samt eposter sendt til personer som Satoshi involverte. En nærmere gjennomgang av materialet viser at dokumentene er manipulerte, og dokumentene kan ikke legges til grunn for et krav om at Wright er Satoshi Nakamoto. Flere av de fremlagte dokumentene er ikke påberopt av Wright under rettssaken.

- Den anførte historien rundt Tulip Trust gir ikke mening og er ikke troverdig. I lys av øvrige bevis kan ikke dokumentene være fra det tidspunktet de er påstått å være fra, og dokumentene som er fremlagt er manipulerte.
- Wrights forklaring i retten er ikke troverdig på sentrale punkter, og en rekke av hans begrunnelser er ikke mulig å forstå
- Etter at det ble fremlagt rapporter som konkluderer med at Wrights fremlagte dokumenter er manipulerte, så endret Wright taktikk og vil bevise at han er Satoshi Nakamoto ved hjelp av vitnebevis. Vitnebevis for hva som skjedde før 2009 vil uansett være nokså upålitelige bevis. Taktikken strider med det grunnleggende poenget i Satoshi Nakamotos bitcoin-prosjekt, nemlig 'don't trust – verify'.
- De sentrale vitnene som eventuelt kunne verifisert Wrights historie mangler. De vitnene som faktisk er ført har enten en klar egeninteresse i at Wright anses som Nakamoto, eller har forklaringer som er perifere eller irrelevante for spørsmålet om Wright er Nakamoto.

Oppsummeringsvis – retten må legge følgende til grunn:

- Wright har ikke skrevet Bitcoin White Paper
- Wright har ikke skrevet bitcoinkoden
- Wright har aldri hatt tilgang til private nøkler eller bitcoin tilhørende Nakamoto
- Wright har ikke tilgang til Satoshi Nakamotos epostkontoer

Ytringene fra Hodlonaut må tolkes i kontekst. Selv om elementer i ytringene kan tolkes som en negativ karakteristikk av Wright, så ligger det ikke i dette påstander om at det er begått straffbare handlinger. Selv om utsagnene har en kjerne av beskyldning, så er utsagnene primært verdivurderinger. Slike verdivurderinger nyter sterkere vern enn faktiske opplysninger. Wrights bruker selv sterke ord og karakteristikk på Twitter. Det er ingen holdepunkter for at Granaths meldinger fikk stor utbredelse på internett. Det dreier seg om et lite antall meldinger som ble slettet etter kort tid. Hodlonaut hadde en liten konto på Twitter med totalt ca 8000 følgere etter lightning torch-aksjonen.

Utsagnene er ikke rettstridige. Granath bygget på et forsvarlig grunnlag da han fremmet ytringene, og det har heller ikke senere fremkommet noe som tilsier at Wright er Satoshi Nakamoto. Påstand om at Wright ikke er Satoshi Nakamoto og svikaktig har forsøkt å bevise det bygger på den informasjonen som lå åpent tilgjengelig og som var omtalt i ulike avisartikler. I tillegg inneholder Wrights egne bloggposter fra mai 2016 innrømmelser av at bevisene han tilbød ikke var tilstrekkelig og at verden vil oppfatte ham som en 'fraud'.

Uansett hadde ytringene allmenn interesse, og slike ytringer har et sterkt vern. Wright er en offentlig person, som selv har søkt offentlighet, både ved å hevde at han er Satoshi Nakamoto, og ved å være frontfiguren for BSV og intensivere aktiviteter knyttet til BSV i starten av 2019. Wright må tåle kritikk når han fremsetter kontroversielle «bevis».

Anførselen om at meldingene krenker privatlivets fred er fremsatt etter saksforberedelsens avslutning, hvilket er for sent, og anførselen må derfor prekluderes, jf. tvisteloven § 9-16. Krav om oppreisning basert på skadeserstatningsloven § 3-6 er uansett foreldet.

Det er uansett ikke grunnlag for oppreisning – Granath har ikke opptrådt uaktsomt og det er ikke rimelig med oppreisning.

Saksøkerens – Magnus Granaths – påstand:

- 1 Magnus Granath frifinnes for Craig Wrights krav om erstatning (oppreisning) etter skadeerstatningsloven § 3-6a første ledd andre ledd.
- 2 Sett bort fra eventuelt ansvar etter punkt 1, har ikke Magnus Granath noe ansvar overfor Craig Wright for skade på hans ære eller omdømme basert på ytringen framsatt i Twitter-meldingen Granath publiserte 13. mars 2019, uansett i hvilke land den måtte ha blitt lest.
- 3 Sett bort fra eventuelt ansvar etter punkt 1, har ikke Magnus Granath noe ansvar overfor Craig Wright for skade på hans ære eller omdømme basert på ytringen framsatt i Twitter-meldingen Granath publiserte 16. mars 2019, uansett i hvilke land den måtte ha blitt lest.
- 4 Sett bort fra eventuelt ansvar etter punkt 1, har ikke Magnus Granath noe ansvar overfor Craig Wright for skade på hans ære eller omdømme basert på ytringene framsatt i Twitter-meldingene Granath publiserte 17. mars 2019, herunder ytringen med innholdet «*The forensics to CSW's first attempt to fraudulently 'prove' he is Satoshi. Enabled by @gavinandresen. Never forget. #CraigWrightIsAFraud*», uansett i hvilke land den måtte ha blitt lest.
- 5 Sett bort fra eventuelt ansvar etter punkt 1, har ikke Magnus Granath noe ansvar overfor Craig Wright for skade på hans ære eller omdømme basert på ytringene framsatt i Twitter-meldingene Granath publiserte 18. mars 2019, uansett i hvilke land den måtte ha blitt lest.
- 6 Craig Wright dømmes til å erstatte Magnus Granaths sakskostnader

Craig Wrights påstandsgrunnlag

Craig Wright anfører at Granaths utsagn er ærekrenkelser og krenkelser av privatlivets fred, jf skadeserstatningsloven § 3-6a og § 3-6, sammenholdt med EMK art 8. Meldingene er rettsstridige og kan ikke anses for å være berettigede. Meldingene er en nedvurdering av Wrights faglige og personlige æresfølelse og omdømme.

Det dreier seg om grove beskyldninger og karakteristikker som er gjentatt i en rekke meldinger over flere dager. Meldingene er ikke skrevet i affekt, det er et planlagt angrep mot Wright, og Granath trekker med seg andre i en koordinert mobbeaksjon. Twittermeldingene ligger utenfor ytringsfrihetens kjerneområde, og Granath har aldri trukket verken utsagnene eller angrepet mot Wright tilbake.

Ytringene er isolert sett ærekrenkende, og utsagnene må sees samlet. Det er flere ulike nedlatende verdivurderinger, kombinert med faktapåstander om Wrights helsetilstand – «*clearly mentally ill*» og faktapåstander med anklager om svindel – «*sad and pathetic scammer*», «*fraud*», «*the fraud himself*», sammen med oppfordringer til deltagelse i og videreformidling av Granaths budskap. Det har betydning at ytringene fremsatt på Twitter med bruk av hashtag og derved egnet til å nå ut til en stor ubegrenset krets på internett, og meldingene har fått en viral spredning. Det har videre betydning at meldingene er anonyme, at det er brukt kraftige uttrykk og at det kommer meldinger gjennom flere dager. Det var ingen forutgående kontakt mellom Granath og Wright, ingen pågående debatt. Det er avgjørende hvilket faktumgrunnlag Granath hadde for sine utsagn på publiseringstidspunktet.

Det underliggende temaet – hvem som oppfant Bitcoin – har ubestridt en offentlig interesse. Granaths ytringer er likevel ikke et bidrag til den offentlige debatt, de handler ikke om et tema, men om en person, og Granath har hele tiden et underliggende økonomisk motiv i å sverte BSV og fremme BTC. Granath er ingen ‘public watchdog’ og hans ytringer nyter ikke et særlig vern, slik f eks journalisters ytringer vil gjøre. Formidlingen har uansett ikke skjedd innenfor legitime og balanserte metoder. Ytringene har en unødvendig sterk ordbruk og karakteristikker, og formålet er et sjikanerende angrep på en leder innenfor BSV.

Oppreisning vurderes etter rettens skjønn, oppad begrenset til kr 100 000, i tråd med praksis for lignende tilfeller.

Post 2-5 i Granaths påstand må avvises fordi han ikke har rettslig interesse i å få dom for slike krav. Krav om dom for ‘ikke noe ansvar’ er for uspesifisert. Granath mangler dessuten reelt behov for å få dom for hva andre domstoler kan komme til å gjøre.

Subsidiært anføres at selv om Granath skulle få medhold i saken, så foreligger det sterke grunner for å anvende unntaksregelen i tvisteloven § 20-2 (3). Han unnlot å svare på brev fra Wrights advokat, gikk til søksmål uten å sende prosessvarsel, leverte inn omfattende rapport flere måneder etter siste frist og forårsaket derved at hovedforhandlingen måtte utsettes, og har bidratt til å unødvendig øke sakens omfang.

Saksøktes – Craig Wrights – påstand

- 1 Craig Wright frifinnes.
- 2 Magnus Granaths påstand punkt 2 - 5 avvises.
- 3 Magnus Granath dømmes til å betale oppreisning til Craig Wright, utmålt etter rettens skjønn oppad begrenset til 100 000 kroner.
- 4 Craig Wright tilkjennes sakskostnader for tingretten med forfall 14 dager fra dommens forkynnelse.

Rettens vurdering

1 Spørsmål om avvisning

Wright mener at Granaths påstand 2 - 5 skal avvises fordi kravene til rettslig interesse ikke er oppfylt. Wright anfører at Granath ikke kan få dom for at 'han ikke har ansvar', en slik påstand blir for uspesifisert. Granath mener at han har behov for, og rettslig interesse i, å få avgjort alle sidene av saken.

Det rettslige etterspillet av Granaths ytringer startet med et varselbrev fra advokatfirmaet SCA Ontier 29. mars 2019 knyttet til påstander om ærekrenkelses etter engelsk rett, inkludert krav om «*substantial damages*» og «*legal costs*». Det økonomiske kravet fra Wright var ikke begrenset til oppreisning for ikke-økonomisk skade. Granath gikk til negativt fastsettelsessøksmål i Norge for å få fastslått at ytringene ikke krenker Wright, og at han derved ikke har noe økonomisk ansvar. I det norske søksmålet nedla Wright etter hvert påstand om oppreisningserstatning som motkrav.

Granaths påstand har vært endret flere ganger i løpet av saksforberedelse, og senest under hovedforhandlingen. Retten forstår punkt 2 - 5 i den nedlagte påstand og anførselene knyttet til denne slik at han ber om at retten tar stilling til alle potensielle økonomiske krav som følge av ytringen, det vil si erstatning for lidt skade og erstatning for ikke-økonomisk tap. Granath ønsker å få avgjort alle økonomiske krav, og ikke bare spørsmålet om oppreisning. Dette inkluderer mulig skade som er oppstått i andre land enn Norge.

I Shevill-saken (C-68/93) fastslo EU-domstolen at Luganokonvensjonen art 5 nr 3 må tolkes slik at injurier er begått der avisen trykkes, og ikke der den ble solgt:

In light of the foregoing, the answer [...] must be that, on a proper construction of the expression 'place where the harmful event occurred' in Article 5(3) of the Convention, the victim of a libel by a newspaper article distributed in several Contracting States may bring an action for damages against the publisher either before the courts of the Contracting State of the place where the publisher of the defamatory publication is established, which have jurisdiction to award damages for all the harm caused by the defamation, or before the courts of each Contracting State in which the publication was distributed and where the victim claims to have suffered injury to his reputation, which have jurisdiction to rule solely in respect of the harm caused in the State of the court seised. (*Rettens understrekning*)

En ærekrenkelsessak kan altså reises *enten* i publisistens hjemland, som har jurisdiksjon til å behandle spørsmål om erstatning for all skade som ærekrenkelsen har forårsaket, *eller* der publikasjonen ble distribuert, som vil ha jurisdiksjon kun til å vurdere skade oppstått i det respektive landet.

Det følger av Borgarting lagmannsretts kjennelse av 8. juni 2020 (LB-2020-22204) i denne saken (anket, men anken ble forkastet (HR-2020-1872-U)) at norske domstoler har jurisdiksjon etter Luganokonvensjonen art 5 nr 3, fordi Granaths potensielt injurierende handlinger er begått her. Når ærekrenkelsessaken er reist i publisistens hjemland, som i dette tilfellet, så har norske domstoler myndighet til å behandle alle sidene av kravet, uavhengig av om skaden har oppstått i Norge eller andre land.

Som nevnt har Wright bare fremmet krav om oppreisningserstatning i denne saken. I varselbrevet fra 2019 krevde Wright erstatning for mer enn oppreisning for ikke-økonomisk skade. Disse kravene er ikke senere trukket tilbake, Wright har ikke på noe tidspunkt uttalt at han ikke krever erstatning for skade han er påført som følge av ytringene, og han har sågar gått til parallelt søksmål i England med krav om erstatning for sitt økonomiske tap. På denne bakgrunn mener retten at det er klart at Granath har rettslig interesse i å få avgjort de spørsmålene som reises i påstandens punkt 2 - 5.

2 Spørsmål om preklusjon av for sent fremsatt anførsel

Granath har anført at Wrights anførsel om krenkelse av privatlivets fred skal avskjæres som for sent fremsatt, jf. tvisteloven § 9-16 (1). Saksforberedelsen ble avsluttet 20. juni 2022 og advokat Manshaus trådte inn som ny prosessfullmektig 8. juli. I det første prosesskrivet fra advokat Manshaus, 12. august, ble anførselen om krenkelse om privatlivets fred fremsatt første gang. Advokat Haukaas protesterte imidlertid ikke mot dette før i den avsluttende delen av sin prosedyre på forhandlingenes siste dag. Retten mener at kravet er realitetsbehandlet av begge parter, slik at hensynet til kontradiksjon er ivaretatt. Behandlingen av anførselen har ikke medført noen forsinkelse av saken, og vurderingen av om Granaths utsagn er i strid med skadeserstatningsloven § 3-6 bygger på de samme faktiske forholdene som vurderingen etter § 3-6 a, og ytterligere bevisførsel er ikke nødvendig. Retten har på denne bakgrunn besluttet at Wrights anførsel behandles, idet samlede prosessøkonomiske hensyn tilsier at han får prøvet også denne siden av saken.

3 Spørsmål om ytringene krenker Wrights ære eller privatliv

3.1 Rettslige utgangspunkter

Ytringsfrihet er en klar rettighet i et demokratisk samfunn, og følger av Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10. Ytringsfrihet innebærer at man skal kunne si sin mening, også når den er upopulær eller støtende for andre. Det fremholdes i Grunnloven § 100 at ytringsfriheten har sin *'begrunnelse i sannhetssøken, demokrati og individets frie meningsdannelse'*. Retten til respekt for privatliv er beskyttet av EMK art 8. Reglene om ærekrenkelser og krenkelser av privatlivets fred utgjør begrensninger i ytringsfriheten.

Norske regler om krenkelse av privatlivets fred og ærekrenkelser fremgår av skadeserstatningsloven. Tidligere var gjerningsbeskrivelsen for hva som var en ærekrenkelse regulert i straffeloven, men det materielle innholdet er videreført. Vilkårene for å tilkjenne erstatning/oppreisning fremgår i dag av de sentrale delene av skadeserstatningsloven § 3-6 (krenkelse av privatlivets fred) og § 3-6 a (ærekrenkelse):

§ 3-6 (erstatning for krenking av privatlivets fred)

Den som uaktsomt har krenket privatlivets fred, skal yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten under hensyn til den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke-økonomisk art som retten finner rimelig. [...]

§ 3-6 a (erstatning for ærekrenkelser)

Den som uaktsomt har satt frem en ytring som er egnet til å krenke en annens ærefølelse eller omdømme, skal yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten ut fra den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke-økonomisk art som retten finner rimelig. [...]

En ærekrenkende ytring medfører ikke ansvar etter første ledd dersom den anses berettiget etter en avveining av de hensyn som begrunner ytringsfrihet. Ved denne vurderingen skal det særlig legges vekt på om ytringen hviler på et fyldestgjørende faktisk grunnlag, på ytringens grad av krenkelse, og om hensynet til den krenkede er tilfredsstillende ivaretatt ved for eksempel adgang til imøtegåelse, om allmenne interesser eller andre gode grunner tilsa at den ble satt frem, og om ytreren har vært i aktsom god tro med hensyn til de momenter som kan gjøre ytringen berettiget

Spørsmålet om et utsagn er krenkende eller ikke – om det er rettsstridig – avgjøres i en avveining mellom hensynet til ytringsfriheten, jf. EMK artikkel 10, på den ene siden, og hensynet til privatlivets fred, jf. EMK artikkel 8, på den andre. I EMDs dom i saken *Axel Springer AG v. Tyskland* (39954/09) uttales:

When examining the necessity of an interference in a democratic society in the interests of the 'protection of the reputation or rights of others', the Court may be required to verify whether the domestic authorities struck a fair balance when protecting two values guaranteed by the Convention which may come into conflict with each other in certain cases, namely, on the one hand, freedom of expression protected by Article 10 and, on the other, the right to respect for private life enshrined in Article 8.

Hvorvidt Wrights rettigheter er krenket reiser tre hovedspørsmål i denne saken: 1) hvordan de aktuelle utsagnene skal tolkes, 2) om utsagnene er krenkende, og 3) om de er rettsstridige, jf. Rt-2014-1170 *Avisa Nordland*.

3.2 Ytringene og tolkningen av dem

Hvorvidt Granaths ytringer innebærer rettstridige krenkelser vil i første omgang være avhengig av hvordan utsagnene tolkes. Utsagnene skal tolkes i lys av hvordan en alminnelig bruker/leser vil oppfatte dem, og i sin kontekst, jf. Rt-2014-1170 *Avisa*

Nordland, med videre henvisninger. Spørsmålet er om utsagnene er egnet til å krenke en annens ærefølelse eller omdømme, jf. skadeserstatningsloven § 3-6a, eventuelt om de krenker privatlivets fred, jf. skadeserstatningslovens § 3-6.

Retten mener at det er naturlig å se de ni ytringene saken gjelder og Granaths ordbruk i sammenheng, jf. Rt-2014-152 *Ambulansesjåfør*. Retten mener også at meningsinnholdet påvirkes av formen ytringene er fremsatt i. Betydningen av betegnelsen 'svindler' er ikke den samme om man omtales som svindler på et politiseminar om ID-tyveri som når man kalles 'svindler' på Twitter i en opphetet diskusjon om hvorvidt man har lyktes i å bevise sin identitet som Satoshi Nakamoto. Ytringene er fremsatt i en pågående offentlig diskusjon om bitcoin, Satoshi Nakamoto og Wrights rolle. Det er ikke uvanlig med sterk ordbruk på Twitter, og det påvirker tolkningen av og meningsinnholdet i de begrepene som er brukt.

Saken dreier seg om til sammen ni ytringer over en femdagersperiode, som beskrevet innledningsvis. Retten mener at det generelle temaet for twittermeldingene er at Craig Wright ikke er Satoshi Nakamoto, at hans påstander om å være Satoshi Nakamoto er løgn og ikke troverdige, og at han jukset i sine forsøk på bevise at han er Satoshi Nakamoto. Meldingene er generelt nedsettende om Wright.

Blant begrepene som er brukt er 'fraud' og 'fake' og 'scammer'. I én av meldingene 17. mars omtales 'CSW's first attempt to fraudulently prove...'. Retten mener at 'fraud' / 'fraudulently' i denne sammenhengen betyr 'en som er noe annet enn han påstår å være'. 'Fake' har tilsvarende betydning; 'uekte', 'falsk', 'noe annet enn han utgir seg for'. 'Scammer' må forstås på samme måte, i betydningen 'svindler' eller 'juksemaker'. Det er ikke naturlig å tolke disse betegnelse, verken enkeltvis eller samlet, som påstander om at Wright har begått bedrageri eller andre straffbare handlinger. Etter rettens oppfatning er det naturlig å forstå betegnelse som en referanse til det generelle temaet for twittermeldingene.

En av Granaths ytringer inkluderer et budskap om at Wright er '*clearly mentally ill*'. Retten forstår dette primært som en verdivurdering i betydningen 'han er forvirret / desillusjonert / sinnsyk' når han hevder at han er Satoshi Nakamoto. Å bruke betegnelsen 'sinnsyk' om noen man mener oppfører seg utrolig eller rart eller merkelig, er vanlig og kan etter rettens mening ikke forstås som en faktisk påstand om at noen er diagnostisert med psykisk sykdom. Retten oppfatter Granaths bruk av '*clearly mentally ill*' som et kraftuttrykk. Granath visste ikke at Wright hadde diagnosen autisme (det er også noe uklart om han var diagnostisert på dette tidspunktet), og det er ikke naturlig å forstå Granaths utsagn om at Wright er '*clearly mentally ill*' som en henvisning til Wrights autismediagnose. Autism er heller ikke en psykisk sykdom.

Wright har særlig fremført at Granaths bruk av hashtag (#) på Twitter i tilknytning til ytringene (*#CraigWrightIsAFraud*), lanseringen av *CraigWrightsIsAFraudWeek* og utsagnet *feel free to join the celebration* innebærer at Granath har oppfordret andre til å trakassere Wright. Retten er ikke enig i at dette forstås som en oppfordring til at andre skal mobbe Wright. Hashtags er vanlig på sosiale medier generelt og Twitter spesielt, og er en måte å sortere samtaler eller emner på. Retten kan ikke se at Granaths bruk av hashtag avviker fra dette.

Retten mener at ytringene, både hver for seg og samlet, er uttrykk for at Granath mener at Wright ikke er Satoshi Nakamoto, at han lyver når han gir uttrykk for å være Satoshi Nakamoto, og at hans forsøk på å bevise at han er Satoshi Nakamoto er juks/svindel. Etter rettens oppfatning har disse utsagnene en kjerne av påstander av faktisk karakter, særlig knyttet til at Wright lyver om at han er Satoshi Nakamoto og at hans forsøk på å bevise at han er Satoshi Nakamoto er juks/svindel. Utover dette er ytringene i utpreget grad verdivurderinger i form av nedsettende kommentarer og skjellsord i en opphetet diskusjon omkring temaet om Wright er Satoshi Nakamoto eller ikke. Retten bemerker at dette ikke er spesielt grove påstander.

3.3 Er utsagnene krenkende?

Det følger av forarbeidene (Ot.prp.nr. 22 (2008-2009) s 488) at det er tilstrekkelig at en ytring *er egnet til* å krenke en annens ærefølelse – det kreves ikke at det godtgjøres at slik krenkelse faktisk har funnet sted. Beskyldninger om straffbare forhold vil normalt være ærekrenkende, men også påstander om overtredelse av andre av samfunnets formelle og uformelle normer kan være egnet til å svekke en persons omdømme (Wessel-Aas og Ødegaard, *Personvern – publisering og behandling av personopplysninger* (2018) pkt 7.2).

Partene er enige om at (enkelte av) utsagnene i Granaths twittermeldinger i utgangspunktet er egnet til å skade Wrights ærefølelse, jf. skadeserstatningsloven § 3-6 a. Partenes nærmere anførsler om dette nødvendiggjør likevel at retten påpeker at de potensielt ærekrenkende elementene i Granaths ytringer er at Wright lyver når han påstår at han er Satoshi Nakamoto, og at hans forsøk på å bevise at han er Satoshi Nakamoto er juks.

Retten bemerker for ordens skyld at det ikke er noe konkret ved noen av ytringene som medfører at retten mener at de samlet eller enkeltvis er spesielt egnet til å krenke privatlivets fred, jf. skadeserstatningsloven § 3-6. Når det gjelder ytringen om at Wright er *'clearly mentally ill'*, så viser retten til det som er sagt over om tolkningen av utsagnet. Å kalle noen eller noens handlinger for *'sinnsyke'* på denne måten vil etter rettens oppfatning ikke være ærekrenkende eller representere en krenkelse av privatlivets fred.

Retten har forstått det slik at Wright anfører at Granaths ytringer krenker privatlivets fred blant annet fordi det dreier seg om flere meldinger som Wright mener oppfordrer andre til en koordinert mobbeaksjon. Retten mener at meldingene ikke kan oppfattes som en

oppfordring til koordinert mobbeaksjon, og at antallet meldinger ikke er tilstrekkelig til at dreier seg om plagsom adferd i strid med privatlivets fred.

3.4 Er utsagnene rettsstridige?

Ærekrenkende påstander kan være erstatningsbetingende etter skadeserstatningsloven § 3-6 a, og kan etter omstendighetene være erstatningsbetingende fordi de krenker privatlivets fred, jf. skadeserstatningsloven § 3-6. Retten må derfor vurdere om ytringene er rettstridige, eller om de er ansvarsfrie etter en avveining av de hensyn som begrunner henholdsvis ytringsfrihet og beskyttelse av privatlivets fred.

Utgangspunktet er at reglene om ærekrenkelser beskytter enkeltindividet mot usanne beskyldninger. Retten viser til *Axel Springer AG v Tyskland* (39954/09), hvor EMD uttaler:

The Court has held, moreover, that Article 8 cannot be relied on in order to complain of a loss of reputation which is the foreseeable consequence of one's own actions such as, for example, the commission of a criminal offence.

Det sentrale er altså at et utsagn som er sant ikke kan være ærekrenkende fordi skaden på personens omdømme da er konsekvensen av personens egne handlinger, og ikke av ytringene fremmet mot ham.

Det er ikke avgjort, utenfor denne saken, om Craig Wright er Satoshi Nakamoto eller ikke, og det er fremdeles offentlig debatt om spørsmålet. Begge parter i saken har vist til forhold som taler henholdsvis for og imot at Wright er Satoshi Nakamoto. Spørsmålet har vært debattert siden 2016. Retten velger å ikke ta stilling til dette, fordi det ikke har betydning for utfallet i saken. Retten vil vurdere om ytringene er rettstridige basert på en forutsetning om at det er uavklart om Wright er Satoshi Nakamoto.

Det er i rettspraksis gitt noen retningslinjer for hvilke momenter som er relevante for vurderingen av om en ytring er rettstridig eller ikke. Det skal legges vekt på graden av allmenn interesse, beskyldningenes karakter, om ytringene kan karakteriseres som faktapåstander eller verdivurderinger, og om ytringene retter seg mot en offentlig person eller en privatperson. I tillegg har graden av aktsomhet betydning, herunder hvilke holdepunkter det på ytringstidspunktet var i faktum for at ytringen var sann. Høyesterett presiserte i Rt-2003-928 *Tønnsberg Blad* (44):

Generelt vil ytringen ha et sterkt vern dersom den gjelder forhold av allmenn interesse, verdivurderinger, videreformidling, offentlig person, og det foreligger sterke holdepunkter for at påstanden var sann. Motsatt: Gjelder saken beskjednen allmenn interesse, faktapåstander, egen fremsettelse, privatperson, og det foreligger svake holdepunkter for at påstanden var sann, har ytringen et mindre sterkt vern

Ytringer som ikke er ærekrenkende – enten fordi påstandene er sanne, fordi ytreren hadde tilstrekkelig faktisk belegg for ytringene eller av andre grunner – kan likevel være rettsstridige fordi de krenker privatlivets fred, jf. skadeserstatningsloven § 3-6. I EMDs avgjørelse *Axel Springer AG v. Tyskland* (39954/09) hadde et mediekonsern videreformidlet (sann) informasjon om at en skuespiller som spilte en politiinspektør i en kjent TV-serie var tatt av politiet for besittelse av kokain. Skuespilleren hadde i nasjonale domstoler fått dom for at omtalen krenket hans rett til privatliv. EMD kom til at mediekonsernets ytringsfrihet var krenket. Dommen omhandler krysningspunktet ytringsfrihet og privatlivets fred, og retten mener at vurderingen av om ytringene er rettsstridige baserer seg på en avveining av de samme hensynene som skal ivaretas ved vurderingen av om noe er ærekrenkende eller ikke. Retten presiserer for ordens skyld at sanne påstander ikke kan være ærekrenkende, men de kan etter omstendighetene krenke privatlivets fred.

3.4.1 Allmenn interesse?

Bakteppet for Granaths ytringer er at Wright hevder å være Satoshi Nakamoto. Retten mener at spørsmålet om hvem som har funnet opp bitcoin og står bak pseudonymet Satoshi Nakamoto utvilsomt har offentlig interesse, og retten forstår anførselene fra Wright slik at han også er enig i det.

Det har vært en offentlig ytret usikkerhet om Wright virkelig er Satoshi Nakamoto siden Wright ble utpekt som Nakamoto i 2015. Spørsmålet er omstridt, og debatten er sterkt polarisert. Den rådende oppfatning i media (blant annet Gizmodo 11. desember 2015, BBC News 2. mai 2016, The Guardian 3. mai 2016 og GQ Magazine 18. november 2016) har vært, og er, at det ikke er sannsynlig at Wright er Satoshi Nakamoto. I slutten av 2018 og starten av 2019 var det en stor diskusjon i bitcoinmiljøet om splitten fra Bitcoin (BTC) til Bitcoin Cash (BCH), og igjen til Bitcoin Satoshi Vision (BSV). I den forbindelse blusset også diskusjonen om hvorvidt Wright er Nakamoto opp igjen.

Wright er en person som har søkt offentlighet. Han hevder å være Satoshi Nakamoto og derved at han er grunnleggeren av bitcoin, og han er en av frontfigurene for selskapet nCrypt som har lansert Bitcoin Satoshi Vision (BSV). nCrypt pretenderer at BSV er den bitcoin som best er i tråd med den visjonen Satoshi Nakamoto hadde for bitcoin. Wright fremstår således med flere kontroversielle påstander, og som det i tillegg er knyttet økonomiske interesser til. I en situasjon hvor han ikke har lyktes i, og heller ikke ønsker, å føre kryptografiske bevis som kan underbygge hans påstand om å være Satoshi Nakamoto, så mener retten at han må finne seg i at det er debatt om han er den han sier at han er.

Retten legger til grunn at spørsmålet om Wright er Satoshi Nakamoto har vært diskutert i bitcoin-miljøet og på Twitter siden 2016. Det er fremlagt en oversikt over 7000 twittermeldinger fra 2016-2019 fra en rekke brukere som diskuterer temaet, og som blant annet omtaler Wright som '*scammer*', '*fraud*' og '*faketoshi*'. Omtrent halvparten av de

7000 twittermeldingene er fra perioden november 2018 til mars 2019, og retten legger til grunn at det i denne perioden var en ekstra opphetet debatt om temaet, som følge av at Wright var frontfigur for nCrypt som står bak BSV. De ni meldingene denne saken gjelder er etter rettens vurdering en del av dette bildet. Basert på twittermeldingene, samt vitneførsel om stemningen og holdningene i bitcoinmiljøet forut for Granaths meldinger i mars 2019, legger retten til grunn at det ikke var tweetene fra Hodlonaut som startet diskusjonen på Twitter, men snarere at Hodlonauts meldinger føyet seg inn i en lang rekke av meldinger med tilsvarende budskap. Wright deltok selv i ordskiftet, både faktisk ved å være frontfiguren for BSV og skriftlig gjennom innlegg på Twitter og andre steder (f eks 16. februar 2019 på medium.com), og bidro derfor til å holde liv i diskusjonen.

Wright har vist til at Granaths ytringer primært rammer Wright som person, og derfor har begrenset vern etter Grunnloven § 100 og EMK art 10. Når det gjelder spørsmålet om hvilke ytringer som kan begrenses som hatefulle, jf. straffeloven § 185, har Høyesterett sondret mellom ytringer som angår et *emne* og ytringer som rammer *en eller flere personer*. Ytringer som primært rammer personer nyter et beskjedent vern i ytringsfrihetssammenheng, mens ytringer om et emne «*normalt [treffer] kjernen av ytringsfriheten og rammes ikke av straffeloven § 185, selv om de skulle bli oppfattet som krenkende. Slike ytringer – av for eksempel politisk art – retter seg ikke mot 'noen'*», jf. HR-2020-184. Sondringen er etter rettens syn også relevant for vurderingen av om et utsagn er ærekrenkende eller ikke. Granaths ytringer retter seg utvilsomt mot Wright som person, men er etter rettens syn like fullt en del av en diskusjon om et emne – nemlig hvem som er oppfinneren av bitcoin. At emnet i dette tilfellet er en person medfører ikke i seg selv at ytringene blir et personangrep – det er etter rettens syn fortsatt debatt om et emne av allmenn interesse, selv om Granaths uttalelser også er nedsettende personkarakteristikk som rammer Wright som person.

3.4.2 Beskyldningens karakter

Retten har ovenfor tolket utsagnene saken gjelder, og konkluderte med at ytringene må forstås slik at de har en kjerne av å være påstander om faktiske forhold. Granath påstår at Wright lyver når han hevder at han er Satoshi Nakamoto, og at Wrights forsøk på å bevise at han er Nakamoto er juks. Retten mener likevel at twittermeldingene i hovedsak inneholder verdiutsagn, skjellsord og uttrykk for hva Granath mener om Wright. For eksempel faller utsagnet "*I have nothing but contempt for trash like ..., Faketoshi, ... and all their enabling scum*" i denne kategorien. Påstander om at noen er søppel, falsk eller avskum er utpregede verdivurderinger. Retten mener at ytringer om at Wright er en juksemer / svindler (*fraud, scammer*) er tilsvarende uttrykk for hva Granath mener om Wrights påstander om å være Satoshi Nakamoto. Retten mener som nevnt at det ikke er snakk om spesielt grove beskyldninger.

Granath har fremsatt sine påstander på Twitter. Hvor alvorlig utsagnene oppfattes, og hvor krenkende de er, må sees i lys av det. Det er mye sterk ordbruk på Twitter. Mediets format

oppfordrer til sterke beskrivelser og karakteristikk. Skjellsord, fornærmelser og ukvemsord er vanlig. Granaths formuleringer er nokså typisk for sjargongen på Twitter, og ytringene oppfattes derfor etter rettens syn som mindre krenkende på Twitter enn de ville gjort på Dagsrevyen. Retten viser i denne sammenheng til EMDs dom i Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete og Index.hu v. Ungarn (22947/13), hvor det uttales:

“...regard must be had to the specificities of the style of communication on certain Internet portals. For the Court, the expressions used in the comments, albeit belonging to a low register of style, are common in communication on many Internet portals – a consideration that reduces the impact that can be attributed to those expressions.”

Retten mener også at Wrights egen språkbruk på Twitter i sammenlignbare diskusjoner har betydning i rettstridsvurderingen av Granaths ytringer, og finner støtte for det i Rt-1993-537 og LA-2021-155004. Det er fremlagt flere eksempler på at Wright har brukt uttrykk som ‘*scammer*’ og ‘*fraud*’ om sine meningsmotstandere knyttet til uenigheten om blokkjedestørrelse. Det er også eksempler på at han har kalt meningsmotstandere andre nedverdiggende skjellsord som ‘*soy boy*’ (mann som mangler maskuline egenskaper) og ‘*cuck*’ (hanrei eller svak/servil mann), og at han har omtalt Wikileaks-gründeren Julian Assange som en ‘*rapist*’. Alle eksemplene er fra tiden før de ytringene som er tema for denne saken. Wright legger selv opp til en sjargong med grove karakteristikk og nedsettende omtale, og må da etter rettens syn finne seg i at andre bruker tilsvarende sjargong mot ham.

Wright har anført at terskelen for hva Granath kan ytre er oversteget. Wright har vist til meldingenes innhold og karakter, og mener også at meldingene innebærer en gjentagende oppfordring til trakassering. Wright sikter her til at Granath lanserte hashtaggen #*CraigWrightIsAFraud*, *CraigWrightIsAFraudWeek* og *Feel free to join the celebration*. At det dreier seg om flere ytringer over flere dager forsterker selvsagt presset mot Wright. Dette er imidlertid ikke uvanlig, og flere av de sakene som har blitt behandlet i domstolene på dette feltet handler nettopp om at ytringene medførte et press over tid. Retten viser til Rt-2014-152 *Ambulansesjåfør* og Rt-2014-1170 *Avisa Nordland*. Et press over tid og eventuell oppfordring om at andre skal delta endrer ikke hovedinntrykket av ytringene, som er at det primært er snakk om nedsettende vurderinger av Wright og hans påstander om å være Nakamoto. Det er heller ikke sannsynliggjort at det var noen som fulgte Hodlonauts oppfordringer om å ‘*join the celebration*’, og selv fremmet rettsstridige beskyldninger mot Wright.

3.4.3 Videreformidling / egen fremsettelse

Et ytterligere moment i vurderingen av om en ytring er rettstridig er om det dreier seg om videreformidling av andres syn, eller om det er fremføring av egne meninger. Wright har anført at Granath ikke er en del av pressen, og at hans ytringer ikke nyter den særlige beskyttelsen ytringsfriheten gir pressen og andre aktører med en rolle som ‘public watchdog’, jf. EMD i *Axel Springer AG v. Germany* (39954/09). Det er på det rene at

Granath ikke ytret seg som en del av pressen eller med bakgrunn i pressens særlige samfunnsoppdrag. Han ytret seg tvert imot anonymt på Twitter. At pressen har en særlig rolle, og nyter særlig vern etter reglene om ytringsfrihet, betyr likevel ikke at andre anonyme aktører ikke har ytringsfrihet. Det er ingen antitese knyttet til dette. Retten kan ikke se at EMDs dom i Magyar Helsinki Bizottság v. Ungarn (18030/11) gir uttrykk for noe annet, slik Wrights advokater har anført.

Selv om Granath ikke videreformidlet informasjon i egenskap å være en del av pressen, så har det etter rettens syn betydning i rettstridsvurderingen at temaet for ytringene allerede var en del av det offentlige ordskiftet. Det er etter bevisførselen klart for retten at det var tydelige synspunkter i bitcoinmiljøet på Twitter at Wright ikke er Satoshi Nakamoto, og hans forsøk på å bevise det ble omtalt som *fraud* og *fake*. Det var ikke Granath som først lanserte denne påstanden. Retten viser til den oversikten over twittermeldinger som er fremlagt (ca 7000 meldinger) fra perioden 2016 -2019, og som er omtalt over.

Wright har anført at uttalelser av den type det her er snakk om har større potensiale for å være krenkende når de fremmes på internett, på grunn av mulighetene for viral spredning. Retten bemerker at det ikke er sannsynliggjort at Hodlonauts twittermeldinger har fått en viral spredning. For det første er Twitter generelt et flyktig medium. Videre viser den dokumentasjonen som retten har fått fremlagt at Hodlonauts tweets har fått et svært beskjedent antall likes, og kun unntaksvis er re-tweetet (videresendt).

3.4.4 Hadde Granath fyllestgjørende faktisk grunnlag for sine uttalelser?

Hvilket faktisk grunnlag Granath hadde for sine ytringer har betydning for vurderingen av om ytringene er rettsstridige. Det er glidende overganger mellom hva som er faktapåstander og hva som er verdivurderinger, og kravet til bevisgrunnlag vil avhenge av grovheten i beskyldningen og graden av verdivurderinger. Det følger blant annet av Rt-2014-152 *Ambulansesjåfør* at jo mer konkret og presis en beskyldning er, jo mer kreves av faktisk belegg. Retten bemerker derfor at beskyldningene ikke er spesielt grove i denne saken, og at det i hovedsak dreier seg om verdivurderinger. Retten legger til at det følger av samme dom at det i utgangspunktet stilles krav om alminnelig sannsynlighetsovervekt for bevis om faktum knyttet til det publiserte materialet.

Retten mener at Granath hadde fyllestgjørende faktisk grunnlag for å hevde at Wright hadde løyet og jukset i sitt forsøk på å bevise at han er Satoshi Nakamoto. På tidspunktet for ytringene var det offentlig diskusjon om hvorvidt Wright er Satoshi Nakamoto eller ikke. I medias dekning var den rådende oppfatningen at Wright ikke var Satoshi Nakamoto. Retten viser til de tidligere nevnte artiklene fra Gizmodo (2015), og BBC News The Guardian og GQ Magazine (2016).

Begge parter har forsøkt å sannsynliggjøre at Wright henholdsvis er og ikke er Satoshi Nakamoto. Retten påpeker at de bevisene som er ført i saken ikke er egnet til å endre den

rådende oppfatning om at Craig Wright ikke er Satoshi Nakamoto. Det er fremlagt en rekke dokumenter som Wright påstår er tidlige versjoner av White Paper og kildekode. Både KPMG (på vegne av Granath) og BDO (på vegne av Wright) har funnet at disse dokumentene inneholder i beste fall uforklarlige endringer som sannsynligvis er gjort etter datoen dokumentene er påstått å være fra. KPMG og BDO mener at dette gjelder: 1) Inkonsistens (mangler) i metadata som ikke er naturlig basert på normal bruk/redigering, og 2) Bruk av fonter. KPMG har konkludert med at det er «*sannsynlig at flere av filene i datamaterialet er endret slik at de fremstår å være opprettet tidligere enn de faktisk er*». Selv om BDO og Cyfor, som begge er engasjert av Wright, har enkeltstående avvikende funn sammenlignet med KPMGs rapport, så oppfatter retten rapportene og forklaringene deres slik at de i hovedsak har funnet de samme forholdene som KPMG peker på, og som er grunnlaget for KPMGs konklusjon.

Wright har ført en rekke vitner for retten. Felles for disse vitnene er at de kjente Wright på tidspunktet hvor Satoshi Nakamoto utviklet bitcoin. De har alle forklart seg godt om Wrights intellektuelle evner og kapasitet, noe som for øvrig ikke er bestridt. Uttalelser fra disse vitnene knyttet til om han er Satoshi Nakamoto eller ikke er imidlertid ikke støttet opp av tidsnære bevis. Retten bemerker for ordens skyld at det er 13 år siden Nakamoto utviklet bitcoin.

I forbindelse med signeringsforsøket overfor BBC og støyen rundt bloggposten omtalt som Sartreposten, ble det publisert et innlegg på Wrights egen blogg 5. mai 2016, som blant annet inneholdt:

They were not deceived, but I know that the world will never believe that now. I can only say I'm sorry.

Retten mener at det er naturlig å oppfatte dette dithen at Wright aksepterer, eller i hvert fall forstår, at verden/utenforstående ikke vil tro på at han kan bevise at han er Satoshi Nakamoto. Dersom utsagnet ikke er uttrykk for Wrights gjeldende oppfatning, så har han hatt tilstrekkelig tid til å korrigere inntrykket.

Den rådende oppfatningen i media i 2015/2016 var at Wright ikke hadde ført tilstrekkelig bevis for at han er Satoshi Nakamoto, og at det ikke er sannsynlig at han er Satoshi Nakamoto. Medias oppfatning er ikke endret. Bitcoin bygger på prinsippet om åpenhet. Den alminnelige holdningen i miljøet var, og er, at det i prinsippet er mulig å verifisere om man har tilgang til de kryptografiske nøklene og / eller de første blokkene som tilhørte Satoshi Nakamoto. Det er alminnelig enighet om at dersom man kan føre bevis for at man kan flytte bitcoin fra noen av disse første blokkene, eller signere med nøkler som er forbundet med disse blokkene, så vil det være et sterkt bevis for at man er Satoshi Nakamoto. Det er ikke nødvendigvis et avgjørende bevis, fordi nøklene i teorien kan være stjålet, men det er ingen indikasjoner på slikt tyveri knyttet til nøklene som tilhørte Satoshi Nakamoto. Retten legger for ordens skyld til at verdiene knyttet til Nakamotos tidlige

blokker med dagens bitcoinkurs er flere milliarder kroner. Det har ikke vært bevegelser eller transaksjoner knyttet til disse blokkene siden 2009. Etter artiklene i media 2016 har det vært en alminnelig oppfatning om at Wright ikke har ført kryptografiske bevis for at han er Satoshi Nakamoto.

Mot dette bakteppet mener retten at Granath hadde fyllestgjørende faktisk grunnlag for å hevde at Craig Wright ikke er Satoshi Nakamoto i mars 2019. Wright har gått ut med en kontroversiell påstand, må tåle kritikk fra meningsmotstandere. Samlet mener retten at ordbruken og påstandene som Granath har fremsatt ikke er over terskelen for hva som er ærekrenkelser og krenkelser av privatlivets fred. Ytringene er ikke rettsstridige.

4 Utforming av slutningen

Som nevnt innledningsvis mener retten at Granath har rettslig interesse i å få dom for at han ikke har noe økonomisk ansvar for ytringene, også ut over spørsmålet om oppreisningserstatning. Det ligger som nevnt innenfor norske domstolers myndighet i saken å ta stilling til et slikt krav. Retten har konkludert med at Granaths ytringer ikke er rettstridige, og Granath har da heller ikke noe ansvar for ytringene i rettslig forstand. Dette omfatter både økonomisk eller ikke-økonomisk skade, og uavhengig av hvor skaden har oppstått. Slutningen utformes i tråd med dette. Retten mener at det er klart angitt i denne dommen hvilke ytringer retten har vurdert og tatt stilling til, slik at det ikke er nødvendig eller hensiktsmessig å angi det i slutningen.

5 Sakskostnader

Magnus Granath har fått medhold i at hans ytringer ikke er ærekrenkende eller i strid med privatlivets fred. Selv om slutningen avviker fra påstandsutformingen, så mener retten likevel at Granath har fått medhold i realiteten, og derved vunnet saken. Han har derfor i utgangspunktet krav på full erstatning for sine rimelige og nødvendige sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 (1), jf. § 20-5 (1).

Wright har anført at for det tilfellet at Granath får medhold i sine krav så foreligger det sterke grunner for å anvende unntaksbestemmelsen i tvisteloven § 20-2 (3), og har påberopt flere forhold som grunn for dette. Retten mener at det faktum at Granath ikke svarte på det innledende varselbrevet fra SCA Ontier, eller at han ikke forsøkte å forhandle frem en løsning med Wright på det innledende stadiet ikke kan lede til at unntaksregelen i § 20-2 (3) skal anvendes. Retten viser til at Wright i realiteten krevde, og fortsatt krever, at Granath skal anerkjenne at Wright er Satoshi Nakamoto, noe Granath ikke kan etterkomme. Det økonomiske kravet er i så måte underordnet. Granath valgte å gå til fastsettelsessøksmål i Norge for å unngå et potensielt dyrt søksmål i London. I en slik situasjon er det naturlig at han ikke varsler om det først. Situasjonen Granath befant seg i har likhetstrekk med midlertidige forføyninger, hvor det ikke stilles krav om forhåndsvarsel, jf. tvisteloven § 32-2. Manglende søksmålsvarsel har i denne saken ikke betydning for vurderingen av om det er rimelig å fritta Wright fra sakskostnadsansvaret.

Etter rettens oppfatning har verken den utsatte hovedforhandlingen (som skyldtes sen dokumentfremleggelse fra Granath), eller sakens omfang medført merkostnader på en slik måte at det er tungtveiende grunner for å fritta Wright for det alminnelige kostnadsansvaret, jf. tvisteloven § 20-2 (3). Dette er en ærekrenkelsessak, og ikke et spørsmål om å fastslå identitet. Begge parter har likevel anlagt saken slik at det er ført bevis for identitet, og begge sider må etter rettens syn derfor bære ansvaret for at bevisføringen for retten har vært bredere enn de spørsmål retten har behøvd å ta stilling til. Retten mener altså at unntaksregelen i § 20-2 (3) ikke skal anvendes i saken.

Granath har rett på dekning av sine rimelige og nødvendige kostnader i saken, jf. tvisteloven § 20-5 (1). Granath har fremlagt sakskostnadsoppgave på totalt kr 7 056 899 (inkl mva). Av dette utgjør kr 4 774 175 advokatsalær (eks mva), hvilket representerer en samlet timebruk på 1455,5 timer i saken, fordelt på tre advokater. Den gjennomsnittlige timesatsen er kr 3 280. Prosessfullmektigen, advokat Haukaas, står for ca 36% av timeforbruket, til en timepris mellom kr 5 200 og 5 600. Den rettslige medhjelperen, advokat Myklebust, som også prosederte deler av saken, har brukt ca 60% av timene, men til en vesentlig lavere timepris – mellom kr 1 900 og 2 300. Kostnadsoppgaven inneholder også krav om dekning av utgifter til KPMG med kr 1 078 486 (inkl mva), som har gjennomført sakkyndig vurdering og dokumentanalyse (digital forensics). Det er også krevet kr 10 694 for øvrige utgifter til vitner.

Wrights advokater har til sammenligning fremlagt en samlet kostnadsoppgave på kr 11 766 507 inkl mva. Advokatsalær eks mva utgjør kr 7 537 720, hvilket representerer et samlet timeforbruk på 1 405 timer til en gjennomsnittlig timepris på 5 365. Wrights utgifter til sakkyndige er på kr 1 975 533,50, altså vesentlig høyere enn Granaths utgifter til sakkyndige, som innebærer analyse av det samme materialet, med vesentlig de samme konklusjonene.

Wrights advokater har ikke protestert på kostnadsoppgaven fra advokat Haukaas, og har også høyere krav på sin side. Retten skal uansett av eget tiltak, og uavhengig av hva motparten måtte mene, prøve om sakskostnadene er nødvendige, jf. tvisteloven § 20-5 (5). I forarbeidene til tvisteloven ble det gitt klare signaler om at kostnadsnivået i sivile saker skulle reduseres, og at domstolene skulle ha en langt mer sentral rolle i å styre kostnadsnivået, jf. Ot.prp.nr.51 (2004–2005) side 51-59 og HR-2020-1515. Retten bemerker også at Wrights sakskostnader ikke i seg selv har noen betydning for fastsettelsen av hva som utgjør Granaths rimelige og nødvendige kostnader, jf. HR-2020-1515.

Spørsmål om sakskostnadene ble tatt opp ved hovedforhandlingens avslutning, og begge parter fikk redegjøre for så vel egne som motpartens sakskostnadsoppgave. Hensynet til kontradiksjon er derved ivare tatt.

Retten skal gjøre en konkret proporsjonalitetsvurdering av saken og hvilke kostnader det er rimelig og nødvendig å få dekket, jf. HR-2020-1515. Saken gikk over syv rettsdager, og i det perspektivet mener retten at timeforbruket er svært høyt, selv om man tar hensyn til at saken har pågått siden 2019. Retten påpeker at kostnader knyttet til tvist om verneting ble tilkjent ved henholdsvis Borgarting lagmannsretts og Høyesteretts kjennelser, og er ikke en del av kravet nå. Det er utført nesten et årsverk i arbeid i denne saken, som retten mener langt overstiger hva som har vært nødvendig. Ved vurderingen har hva som er rimelig og nødvendig har retten også sett hen til at hovedforhandlingen måtte utsettes fordi Granath innleverte en stor dokumentmengde rett før saksforberedelsens avslutning. En slik utsettelse genererer merarbeid, som Granath ikke skal ha dekket. Retten har tatt hensyn til at det er en stor dokumentmengde i saken (samlet ca 11 000 sider), som i hovedsak er enten er fremlagt av Granath eller er fremlagt etter provokasjoner fra Granath, men har også sett hen til at kun en mindre andel av de fremlagte dokumentene er henvist til og gjennomgått under hovedforhandlingen. Retten har tatt hensyn til at det normalt er mer arbeidskrevende å være saksøker enn saksøkt, og at en del av arbeidet som er påløpt på Granaths side er foranlediget av Wrights prosessopplegg, hvilket Granath skal ha dekket. Retten har også lagt vekt på at sakens parter er to privatpersoner.

Sakens hovedspørsmål – ærekrenkelser – er et rettsområde hvor det vanlig med spesialiserte advokater. Det følger av forarbeidene at *«en advokat som er spesialist på et område, [vil] kunne kreve en høyere timepris dersom dette gjenspeiles i at det timeantallet som avkreves, er lavere enn det en alminnelig dyktig advokat måtte ha anvendt av tid»*, jf. Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) side 448. Den klare hovedregel er at merkostnadene ved spesialisttimeprisen ikke kan kreves erstattet av motparten med mindre timeprisen reflekteres i lavere timeantall, jf. HR-2020-1515 med videre henvisninger. Retten kan ikke se at det er tilfellet i denne saken. Retten viser også til HR-2020-611, hvor det fastslås at *det går en grense oppad for hva som anses som «nødvendige kostnader», og som derved kan belastes motparten*. Samlet mener retten at advokatsalæret som skal dekkes av Wright er kr 2 500 000.

Retten mener at også utgiftene til sakkyndige går ut over hva som er rimelig og nødvendig. Retten har ved vurderingen sett hen til at Granaths sakkyndigrapport var viktig for å tilbakevise de dokumenter som Wright fremla som dokumentasjon for at han er Satoshi Nakamoto. Retten mener likevel at rapporten overstiger behovet, selv om man tar hensyn til at det tar tid å gjøre analysene, ikke bare skrive om dem. Rapporten fremstår for retten som unødvendig voluminøs. Retten mener at Granath ikke kan kreve mer enn 900 000 (inkl mva) i dekning for rimelige og nødvendige utgifter til vitner og sakkyndige i saken.

Magnus Granath har ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift, og sakskostnader skal derfor dekkes inkludert merverdiavgift. Rettsgebyr, som er belastet saksøker med kr 28 750, kommer i tillegg.

Samlet mener retten at Wright skal dekke Granaths sakskostnader som følger:

Advokatsalær	kr	2 500 000
Merverdiavgift salær	kr	625 000
Utgifter inkl mva	kr	900 000
<u>Rettsgebyr</u>	<u>kr</u>	<u>28 750</u>
Sum	kr	4 053 750

DOMSSLUTNING

- 1 Magnus Granath frifinnes for krav om oppreisningserstatning.
- 2 Magnus Granath er ikke erstatningsansvarlig som følge av de ytringene saken gjelder.
- 3 Craig Wright dømmes til å erstatte Magnus Granaths sakskostnader for tingretten med kr 4 053 750 -firemillioner femtitretusen syvhundreogfemti-.

Retten hevet

Helen Engebrigtsen

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.